

הוא סימן טוב לישראל. (9) ואם יקח את השם במתכוין בימינו, נמצא שלא קיים מצות הגרלה.

ועתה הגמרא מתארת את הקלפי:

אמר רבא: הקלפי של עין היתה. ושל חול [חולין] היתה ואינה עשויה מממון הקדש. ואינה מחזקת [מכילה] אלא כשיעור הכנסת שתי ידיים בלבד.

והגמרא מפרשת והולכת:

מתקיף לה רבינא לדברי רבא:

בשלמא, זה מוכן, שהקלפי אינה מחזקת אלא כשיעור הכנסת שתי ידיים בלבד, כי היכי דלא ליכוין ולשקול — כדי שלא יוכל להתכוין למשש בידיו ולקחת את השם

צריך לומר "לה חטאת" אלא "לה" בלבד. (7)

והן, השומעים את השם המפורש כשהוא יוצא מפי הכהן הגדול, היו משתחווים ועוניין אחריו, כששמעו את השם יוצא מפיו: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. (8)

גמרא:

למדנו במשנה שהכהן טרף [חטף] את הגורלות שבקלפי.

והוינן בה: למה לי טרף בקלפי? מדוע לא לקח הכהן הגדול את הגורלות כדרכו?

ומתריצין: כי היכי דלא ליכוין ולשקול — כדי שלא יתכוין למשמש בידיו ולהכיר מהו הגורל של השם, ויטלנו ביד ימין. ויש לחוש שיעשה זאת מפני שאם עלה הגורל ביד ימין

אומר אלא "לשם".

תוספות ישנים מבארים שרבי שמעון סובר ש"ועשהו חטאת" פירושו, שאחרי שיקריב את השעיר אשר עלה עליו הגורל ויאמר עליו "לה" יעשהו חטאת. ולא שיאמר עליו שהוא חטאת.

8. הגמרא לעיל לז א מפרשת שלמדו מהכתוב שכך יש לענות אחרי הזכרת ה': "כי שם ה' אקרא, [אתם] הבו גודל לאלהינו" [דברים לב]. או מהפסוק: [משלי י'] "זכר צדיק לברכה". כלומר, כשאני מזכיר את ה' שהוא צדיק עולמים, תנו לו ברכה. עיין שם הערה 5.

9. כתבו תוספות ישנים, שודאי אין לחשוש שהכהן הגדול יקח את הגורל לה' ביד ימינו בכוונה, שהרי אם יעשה כך לא יצא ידי מצות הגרלה. אלא מחמת שהוא להוט שהגורל יעלה בימינו, ישכח את מצות הגרלה ויעשה כך. וכן כתבו תוספות הרא"ש והריטב"א.

אומרת שלא יאמר אדם "לה' קרבן" אלא "קרבן לה". כי אם יאמר "לה' קרבן" יש לחוש שמא יאמר רק "לה" ולא יגמור דיבורו, ונמצא מזכיר שם שמים לבטלה. ואם כן גם כאן צריך שיאמר "חטאת לה"!

ותירץ ר"י: כיון שכתוב בפסוק: "את השעיר אשר עלה עליו הגורל לה" ואחר כך כתוב: "ועשהו חטאת". מכאן שצריך לומר לה' חטאת, תוספות ישנים. תוספות רא"ש וריטב"א.

ובתוספות הרא"ש כתב עוד תירוץ אחר, שלא חששו לזה אלא בקרבן יחיד. שמא יתחרט [ולא ירצה להביאו לקרבן] ולא יגמור דבריו. אבל בקרבן ציבור לא חששו.

עיין תירוצים אחרים בריטב"א ובתפארת ישראל.

7. בתורת כהנים אחרי [פרשה ב פרק ב] שנו: "ועשהו חטאת" — שיאמר "לה' חטאת". רבי ישמעאל אומר: לא היה צריך לומר חטאת. ואינו